

Arvoisa juhlayleisö, tulevat ylioppilaat, timanttiylioppilaat, riemu ylioppilaat, ylioppilaiden läheiset, lukion työyhteisö ja muut vieraat

Oletteko koskaan pohtineet, mitä opettajat tekevät koulutuspäivinä, kun heidän ovat jo varsin monta vuotta kouluttautuneet ja tietävät ”kaiken” omista aineistaan? Ette varmaan ole suoneet tälle ajatustakaan, mutta kerron silti: tänä keväänä pelailimme pelikorteilla. Kyseessä oli kunnan tulevaisuustyöpaja, jossa pohdimme yhdessä mitä tulevat vuodet tuovat tullessaan meille Rantasalmelle. Apuna pohdinnoissa meillä oli pelikortit, ei ihan perinteiset kuten lukion aulassa ruhtinaallisten viiden minuutin välituntien aikana eritoten kakkosten käytössä, vaan Sitran eli eduskunnan alaisen rahaston, megatrendikortit. Sitran tehtävänä on tuottaa tietoa Suomen tulevaisuuden kannalta merkittävistä kehityskuluista ja auttaa hyödyntämään tulevaisuustietoa päätöksenteossa.

No, mitäpä tulevaisuus tuo meille, jos on luottaminen tähän maamme johtavaan kristallipalloon? Korttien sisällöissä puututaan luonnollisesti paljonkin ympäristön tilan ennusteisiin, koska olemme kaikki ympäristöoloista riippuvaisia eliöitä. Mutta jätän nyt istuvan hallituksen esimerkin mukaisesti sellaiset kevyet sivuseikat kuin ympäristöasiat taka-alalle ja keskityn korteissa käsiteltyihin yhteiskuntakeskeisiin kysymyksiin. Kortit nimittäin ennustavat tylysti, että kaupungistuminen jatkuu ja väestö keskittyy edelleen yhä enenevässä määrin eteläiseen Suomeen ja muutama suureen kasvukeskukseen, vaikka viimeisimmän saatavissa olevan tiedon mukaan jo nyt lähes kolme neljästä suo-

malaisesta asuu kaupungissa. Onko tällaisella maalaishyllyllä kuin Rantasalmi siis tulevaisuutta?

Juuri tällä hetkellä te eturiviläiset halajatte aika varmuudella kaupungin sykkeeseen, ja kyllä, mekin kaikki täällä haluamme, että sinne suuntaatte. On kasvattavaa ja tarpeellista nähdä maailmaa oman kotikylän ulkopuolella, ja luonnollisestikin korkeakouluopinnot edellyttävät muuttoa kaupunkiin. Mutta sitten kun olette neljän, kuuden tai kymmenen vuoden jälkeen valmiita ammattilaisia ja asiantuntijoita, niin saatatte vahvistaa myös megatrendin hyvinvointikäsityksen laajenemisesta. Sitra nimittäin ennustaa, että käsitys yksilön hyvinvoinnista laajenee ja elämänlaatuun liittyvän hyvinvoinnin merkitys kasvaa taloudellisen kustannuksella. Toisin sanoen hyvinvointia ei mitata vain rahassa vaan kestävät elämäntavat, sosiaaliset suhteet, merkityksellisyyden kokemukset ja mahdollisuus toimia yhteiseksi hyväksi tuottavat riittävän taloudellisen toimeentulon ohella henkilökohtaista hyvinvointia. Kuulostaako siltä, että Rantasalmi voisikin saada takaisin osan viehätyksestään? Oletko voinut elää täällä lähellä luontoa, kävellä päivittäin metsässä vaikkapa Ruutanaharjun pitkospuilla, uida järvessä keskellä kirkonkylää, saanut ystäviä, jotka olet tuntenut päiväkodista asti; osallistunut harrastuksiin, jotka ovat tuottaneet iloa sinulle ja jopa kaikille kuntalaisille - esimerkiksi jäähallin jäillä tai musiikki- ja teatterisali Tornadon lavalla?

Osallistuin muutama viikko sitten Eloisan järjestämään keskustelutilaisuuteen Etelä-Savon nuorten tilaan liittyen ja siellä tuli ilmi jo lukioikäisten huoli tulevaisuudesta, töistä ja toimeentulosta, siitä miten isona pärjää, kun uutisointi on tulvillaan konkursseja ja sosiaaliturvan heikentämispäätöksiä. Mutta alkää te huoliko. Ihan fakta on, että huoltosuhde heikkenee eli väestö vanhenee ja työikäisten määrä vähenee edelleen ja se tietää teille nuorille pelkästään hyvää. Teille riittää kyllä töitä – kunhan teette jatkossakin parhaanne ja opiskelette itsellenne lukion jälkeisen tutkinnon. Ja kun Sitra ennustaa, että etä- ja hybridityöt lisääntyvät edelleen ja työn hajauttaminen jopa globaalisti tulee mahdollisemmaksi, voi hyvinkin olla, että vanhat kotikonnut kutsuvat tulevaisuuden potentiaalisena elinalueena, lähi- tai etätöitä tekemään.

Kuluneen kevään uutisia vaikka vain sivukorvallakin kuunnelleena kukaan ei voi olla välttynyt myöskään tiedolta hyvinvointialueiden jatkuvasta rahapulasta ja kasvavista kustannuksista. Kunnan opiskeluhuoltoryhmän kevätkokouksessakin tuli esille lukiolaisten konkreettisesti toteama terveystalvelujen saatavuuden ja edes löytämisen heikkeneminen aikana, kun palvelut sähköistyvät ja etääntyvät. Sitra ennustaakin, että terveyteen liittyvät ajattelumallit muuttuvat. Pienenevien resurssien myötä ennaltaehkäisevät toimet tulevat merkityksellisemmiksi, ja yksilön vastuu omasta terveydestään kasvaa. Geeniarpajaisten tuloksiin emme pysty vaikuttamaan, mutta jokainen päättää omilla elintavoillaan edistääkö vai heikentääkö vallitsevaa terveydentilaansa. Kevään iki-ihana satumusikaali Peter Pan korosti kodin merkitystä, ja vaikka toki koulu on melkein maailman tärkein paikka, niin kotona te olette oppineet terveyden ja elämänhallinnan kannalta kaikkein keskeisimmät asiat. Nyt kun te eturiviläiset vaihdatte syksyllä kotiosoitetta, joudutte itse ilman kenenkään käs-

kemistä jatkamaan ajoissa nukkumaan menemistä, säännöllisiä ruoka-aikoja, riittävää liikkumista, aamulla heräämistä ja opintojen pariin lähtemistä. Olemme kaikki teistä kaikista tosi ylpeitä tänään - tehkää meidät vielä ylpeämmiksi jatkamalla kotona opittua hyvää ja terveyttä edistävää elämänhallintaa, opiskelemalla jatkossakin ahkerasti ja tulemalla isoina vielä fiksummiksi kuin tänään olette.

Sillä aikaa, kun te lähdette maailmalle, me jäämme taistelemaan tulevaisuuden megatrendejä vastaan ja pitämään kotikuntaanne pystyssä potentiaalisten palaajien toivossa. Käymme tarvittaessa isolla kirkolla puhumassa maalaisjärkeä valtakunnan tason päättäjille, otamme ilolla yhteisöömme vastaan myös muut kuin alkuperäiskansan edustajat ja vakuutamme mahdollisimman monen uskomaan, että luonnostaan kestävä on tämän päivän ja huomisen trendi.

Kiitos kaikille, jotka olette mahdollistaneet kuluneen lukuvuoden: opiskelijoille, opettajille, opiskeluhuollon ja -hallinnon, puhtaanapidon, ruokahuollon, kiinteistönhoidon ja koulukuljetusten työntekijöille kaikesta tehdystä työstä. Kiitos kunnan luottamushenkilöille, että arvostatte koulutusta ja panostatte siihen. Kiitos peruskoululle, että siirrätte meille vuodesta toiseen huipputyyppejä ja kiitos vanhemmille, jotka nämä huipputyypit ovat hyvin kasvattaneet.

Nyt on aika päästää tämän kevään valmistuvat nauttimaan juhlapäivästään - ja elämästään Rantasalmen jälkeen. Rantasalmen lukion puolesta toivotan teille, uudet ylioppilaat, onnea tänään ja onnea tulevaan. Kakkoseksi jääneen Uusi kuntaslogan -kisan sanoin "Rantasalmi – Rakkautta eväänä" - muistakaa, mitä kotikunta teille antoi ja palatkaa sitten, kun siltä tuntuu.

*Katja Koivunoro
Lukion rehtori, sivistysjohtaja*